

מידת ההור

הказוב לכל אחת מארבע האמהות, אכן הודתה להש"ית - ככל הודיה של נברא על הטוב והחסד שמקבל מהבורה - אך אתה את המתנה בדבר טבעי ופשוט; הן "לא תוהו בראשת יצרה" ורצונו הבורא ית' שיפרו וירבו - ע"כطبع הדברים שיוולדו הילדים אשר חננה הש"ית בחסדו ובטומו.

הודיה כזאת כבר הייתה בעולם קודם שבאה לאה. הן אדה"ר כבר אמר "טוב להודות לה", וכן אברהם אבינו השגיר בפי באי עולם לברך על המזון ולהודות למי שאכלנו משלו. הודיה זו היא נתינת תודה למעניך הטובה. ברם אמרו חז"ל ש"מים שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאתה לאה והודתו שנאמר הפעם אודה את ה" - משמע שהודיה לאה על לידת יהודיה הייתה הודיה שטרם הייתה בעולם עד אז.

זוatzת מושם שהודיה זו באה לאחר שלאה קבלה "יותר מן החשבון המגיע לה" - וכפי שכחיב רשי" על הפסוק (בראשית כט, לה) "הפעם אודה, שנטלתני יותר מחייב מעתה יש לי להודות". והיינו שבפשתות הכוונה 'הפעם' אודה, על הבן הרביעי - אך הבנת עניין "נטلتני יותר מחייב", שעתה הבינה למפרע כי הטעבה שהיטיב לה הש"ית בהולדת ג' הילדיים הראשונים, אף היא לא הייתה הטעבה טبيعית ופשוטה המגיעה לה, כפי שסבירה בשעת לידתם, אלא הייתה זו הטעבה מצד ית' שלא כפי ערך המגיע לה כלל וכלל. א"כ "מעתה

תיבת "הוד" יש לה ג'משמעות: "הודיה, הודאה, הוד והדר." "הודיה" מלשון תורה, כמו "מודים אנחנו לך"; "הודאה" מלשון "מודה וועזב"; "הוד" מלשון יופי, כמו "הוד והדרلبשת". והנה כל ג' המשמעותיות, יש להן שורש אחד בהבנה - שכולם ממשמעים את פנימיות מידת ההור, הביטול.

"הוד" שהוא מלשון יופי, מבטא שכאשר יש מציאות של הוד המבטא הדר - מתעורר ביטול בלב אלה המתפעמים אל מול ההוד הזה. הקב"הطبع בבריאה שכאשר הנבראים רואים שלימות ויופי אל מולם, כגון במידותיו או בחכמתו וצדקותו של אדם גדול, או נכף להם לעומתו וישותם מתבטלת כלפיו. הרוי אומר ש"הוד" הוא מציאות שיש בה מצד עצמה יופי, המשפיע ומעורר ביטול והתבטלות.

הבנייה זו של ביטול, נשמעת גם מההבנה הנוספת שבמדת ההור: עניין ה"הודיה". הנה מצינו בחז"ל (ברכות ז:) "אמר רבי יוחנן מושם רבבי שמעון בן יוחאי, מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו לא היה אדם שהודה להקדוש ברוך הוא עד שבאתה לאה והודתו שנאמר הפעם אודה את ה". וברש"י שם: "לפי שראתה ברוח הקדש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ولو ארבע נשים, כיוון שלידה בן רביעי הודית על חלקה שעלה יותר מן החשבון המגיע לה".

והבנת הדברים שכאשר לאה סבירה שתלך ג' שבטים, כפי החלק

הבנה כזו מצד המקובל, מביאתו לידי ביטול - כי מבין שלא מעשו גרמו לו כלל וכלל, ולא מהמתם מקבל את שכרו, אלא משום אהבת הנוטן ית"ש - אך הוא עצמו במה נחשב. אין כאן עניין שכלי של שכר על העבודה, אלא אהבת עצם' שהיא מקור ההטבה. זו ה Hodiah של בחיי יהודיה, הפעם אודה את הויה". יהודיה בביטול השכלים, ההבנה שהמהות האמיתית היא לא משום מעשי הנברא אלא מצד "אהבה רבה אהבת עולם אהבתנו הויה אלוקנו, חמלת גדולה ויתירה חמלת עליינו". "זזה מש"כ (דברים ז) "לא מרכיבם מכל העמים חזק הווי' בכם ויבחר בכם כי אתם המעת מכל העמים".

יש לי להזכיר גם על כל העבר בהודיה חדשה. ה Hodiah כזו לא הודה אדם להקב"ה עד שבאתה לאה.

ומשל לבעה"ב המשלם שכר לפועל תמורה עבדתו, כשכר כל העבדים, ולאחר מכן מביאו פנימה אל חדריו ומעניק לו תוספת גדולה מאד. מעתה, אחר קבלת התוספת "יותר מכפי חלקו", מבין העבד שבלב בעה"ב הומה אהבה כלפי וחפש להיטיב עמו יותר מכולם. נמצא א"כ שגם משוכרתו הראשונה, לא באה רק כשכר בשלום תמורה העבודה - אלא מקורה באהבה שאהבו בעה"ב. "מעתה יש לי להזכיר", על הכל.

ה Hodiah – ביטול המציאותות

אמנם לגבי המקצת הרי הוא 'מודה' (ובלשון חז"ל "מודים מכל דפליגי").

אך האמת תוכיה שה Hodiah כזו, אינה מבטאת ביטול מצד המודה אל זולתו: ה 'מודה' מבין בשכלו שהאמת היא בדברי הזולת, בדיקוק כפי שהזולת מבין שהצדק בדברי עצמו. נמצא שלגביה העניין שאינם חלוקים בו, שניהם שוים - כי השכל הישר של שניהם מורה את האמת. הצד ה 'מודה' אינו בטל אל זולתו, אלא אל השכל של עצמו. נמצא אפוא שכאשר משתמש בביטוי "מודה" ו "ה Hodiah" באופן הנ"ל, אין כאן כי אם השתמשות במללה - כדי לבטא שלגביה עניין אי יש מחלוקת, ובעניין הב' זה מסכימים לזה - אך אין כאן את המשמעות האמיתית של Hodiah, שהיא עניין הביטול.

המשמעות הנוספת של "ה Hodiah" על ה Hodiah (כ"מודה" על האמת"), מגלת יתר עומק במידת ביטול הנבראים לבורא - המאירה בימי החנוכה, וזאת ע"י משמעות המושג "ה Hodiah" שהיא שורשו של היהודי הכוורע ומשתוחה ב"מודים", בחיי ביטול וה Hodiah שהאמת הוא הש"ית (וכדי"מ אח"ל "כל הכהoper בע"ז נקרא יהודיה", שמבטאו ג"כ כח הביטול בכניעה להש"ית).

כאשר יש מחלוקת בין שתי שיטות לגבי עניין א', אך לגבי עניין ב' מודה השיטה האחת לחברתה שהצדק עמה - אזי במושכל ראשון נראה שיש כאן Hodiah: שלמרות שבעניין א' הרי הם חולקים, אך בעניין ב' יש Hodiah מצד אחד מן הצדדים. וכן "מודה במקצת הטענה" הינו שכופר על רוב הטענה -

ואף גם זאת עניינו של יהודה ו"מלכות בית דוד" שיצאה הימנו, שאין לה מגרמה כלום ומציאותה בטלת ומבוטלת ושבורה - ועicker מהותה הוא הביטול להש"ית, כפי שככל ספר התהילים מלא מפסקים אלה, "וأنוכי תולעת ולא איש" וכו'.

זאת הארץ ימי חנוכה אלו: "להודות". מידת הود. כפיפה אל נוכחות הוד השיעית. הודיה של ביטול הייש, הבנה של "יותר מכפי חלקי" הינו מצד אהבת העצם' להש"ית - ונוסף על כן: הודאה על האמת, הכנע להש"ית ע"י סתרת מציאות האדם והבנה שבטל הוא לקונו.

זה המענה המנץח של ישראל כלפי יון: אתם אומרים שאין לנו חלך באלוקי ישראל - ומוכחים זאת מכח ההגיוון והשכל - ואילו אנו איננו עוסקים במצבותנו כלל, אלא בביטולנו להש"ית, אשר "הוד והדר לפניו"; בהתקשרותנו אליו ית' בהודיה על אהבותו כלפיו "יותר מכפי חלקנו", למעלה מכל שכל וטעם ודעת; בהודאה ובביטול מהותנו כלפיו. מענה זה מצד החלשים, מצד המעתים - עז כוחו על גיבורים רבים, חכמי הגיוון ושבכל. כי לא מוכחים באים ישראל, אלא בכח הש"ית, בביטול אל נוכחות הודו.

ענין הביטול בהודאה, ייראה כאשר צד אחד אינו חפץ לבטל את שכלו בשום פנים ואופן, כי סבור שהצד עמו ומדוע יודה לצד שכנגדו. ברם, אף על פי כן - שובר מציאותו ובטל דעתו ומסכים לנ Hogג כדעתו השני. זאת יקרא ביטול.

וה"ז כמודה ומתודה על חטאו, שהיתה בקרבו מציאות בושה וכלי מה להודאות על החטא - ובפרט מצד הגואה והישות המפתחה אותו להיוותר צודק כלפי חוץ. אمنם בשכלו מבין שהצד עמו, ברם מחמת מציאות הבושה והגואה אין חפץ לבטל אל הצד קיימת בו מציאות כזו - ביטלה ושברה; בא והודאה ולא בוש. שבירת המציאות העצמית והכנעתה, היא המבטאת ביטול והודאה.

וכתבו המפרשים שלכך נקרא "יהודה", ע"ש שהודאה על האמת במעשה דתמר, ולא בוש - לכן רמזה לאה בשמו את ענין ההודאה. וזה לשון רבינו בחיי (בראשית כט, לה): "הפעם אודה את ה' - הוא השם הראשון שב"ג מדות, היא מדת התשובה, וכך נרמז השם הזה בשמו - כי הודאה ולא בוש וגרם לראובן שיוודה, וכך יצא מזרעו דוד ע"ה שהקים עליה של תשובה" ז.

כב. וכשה כתוב ברכי יקר (בראשית מה) "יהודה אתה יודוך אחיך. לפי שאתה יהודיה במעשה תמר, כהוורת שם יהודה, ע"כ מדה כנגד מדה יודוך אחיך יודו לך על המלכות ולא יבשו. שם שאתה הייתה מודה ולא בוש מל Hodot על האמת, כך אחיך לא יבשו, כי יודו על האמת - שלא לבך אתה המלוכה. כי מצינו כשהומליך דוד כתיב "ויאמרו כל שבטי ישראל וגוי הננו עצמן ובשרך וגוי אתה המוציא וה מביא בישראל כו'".